

Till: helene.lassi@regeringskansliet.se, n.remissvar@regeringskansliet.se

SundaHus svar på remiss: N2018/04684/BB Boverkets rapport 2018:22 Dokumentationssystem för byggprodukter samt delbetänkandet SOU 2018:51 Resurseffektiv användning av byggmaterial (N2018/04684/BB)

Om SundaHus

SundaHus i Linköping AB (publ) grundades 1990 som ett konsultbolag för en bättre inomhusmiljö och är idag en ledande aktör på området medvetna materialval. SundaHus vision är skapa en långsiktigt värdefull byggd miljö genom att möjliggöra medvetna beslut som främjar människors hälsa och miljön. Sedan 2003 har systemet SundaHus Miljödata utvecklats av bolaget och erbjudits fastighets- och anläggningsbranschen.

Många av Sveriges fastighetsägare och byggherrar använder SundaHus Miljödata för att göra medvetna materialval: d.v.s. för att kunna välja produkter som inte innehåller farliga ämnen men framförallt för att på ett strukturerat vis dokumentera innehållet, inklusive kemiskt innehåll, i produkterna i byggnader över tid (i branschen ofta kallat "loggbok"). SundaHus Miljödata är marknadens största system med detaljerad innehållsdeklaration med över 150.000 artiklar. Systemet används regelbundet för att göra medvetna materialval vid ny- och ombyggnationer samt vid drift och förvaltning av 50-talet fastighetsägare/byggherrar i Sverige. Dessutom tillkommer ett 70-tal fastighetsägare som varje år använder systemet för att göra medvetna materialval i enstaka projekt.

SundaHus är en av 15 parter i det EU-finansierade projektet BAMB (Buildings As Material Banks) där syftet är att skapa metoder, policys, standarder och verktyg för att skapa en mera cirkulär byggsektor inom EU.

Mer info: SundaHus: <https://www.sundahus.se/>, BAMB: <https://www.bamb2020.eu/>

Kontaktperson: Lisa Elfström, vVD, tel: 070-360 67 40, epost: lisa@sundahus.se

SundaHus synpunkter på rapport om Dokumentationssystem för byggprodukter och förslag på nationella regler

Sammanfattande ståndpunkt

SundaHus är positiva till lagförslaget då det bidrar till en mer hållbar bransch ur resurs- och kemikalieperspektiv samtidigt som kostnaderna är små.

Mer heltäckande krav, liksom de som föreslås i rapporten, skulle väsentligt bidra till en ännu mer hållbar bransch. Då detta har fastslagits utgöra handelshinder anser SundaHus att det bästa alternativet är att införa mindre utförliga regler omgående samtidigt som Sverige bör arbeta för en förändring inom EU som möjliggör mer utförliga krav på innehållsförteckning. SundaHus är positiva

till lagförslaget då det bidrar till en mer hållbar bransch ur resurs- och kemikalieperspektiv samtidigt som kostnaderna är små.

SundaHus ställer sig bakom lagförslaget men anser att:

- En utredning påbörjas omgående där konkreta förslag tas fram för hur Sverige ska påverka EU så att det blir juridiskt möjligt att ställa mer omfattande krav på loggböcker, inklusive krav på artikelidentitet och mer utförliga innehållsdeklarationer för byggprodukter.
- Utrustning för el- och telesystem ska inkluderas (BSAB S, T, U, W).
- Undervisningslokaler och förskolor ska inkluderas.

SundaHus specifika synpunkter

1. SundaHus anser att alternativ A är det bästa av de tre alternativen. Det bör utvecklas hur Sverige ska driva på frågan om kemiskt innehåll för byggprodukter inom EU med avsikt att få mer utförliga innehållsförteckningar och därmed även bättre spårbarhet av kemikalier i byggnader.
2. Utrustning för el- och telesystem bör ej undantas från loggboken. Denna produktgrupp innefattar produkter som kan innehålla ämnen som t.ex. bly, bromerade flamskyddsmedel, ftalater och klorparaffiner som kan vara skadliga för människa och miljö. Att exkludera denna produktgrupp och äventyra framtida spårning av potentiella ämnen anser SundaHus vara ett stort misstag. Produktgruppen omfattas även den av CPR samt skyldighet att redovisa kandidatämnen, det innebär inget utökat administrativt arbete jämfört med de övriga produktgrupperna som inkluderas i förslaget.
3. SundaHus anser att det finns flera viktiga aspekter som skulle innebära att loggboken blir mer värdefull ur ett cirkulärt perspektiv. Detta har också framkommit i projektet BAMB. SundaHus anser att loggboken på sikt även bör innehålla mer information utöver det som föreslås i rapporten som "mera omfattande krav". Detta är information som inte nödvändigtvis behöver innebära ökade kostnader.
4. SundaHus anser att de administrativa kostnaderna är överskattade och att konsekvensutredningen ej är utförd av oberoende part. IVL äger 60 % av företaget Bastaonline AB och därmed är det rimligt att tänka att delar av konsekvensutredningen baserar sig på information från dotterbolagets verksamhet. Om andra system används som redan innehåller många produkter med detaljerad information om kemiskt innehåll (som t ex SundaHus Miljödata) bör de administrativa kostnaderna vara lägre. Dessutom bör kostnaderna minska på sikt, inte bara beroende på "lärdomseffekten", utan framförallt p.g.a. att allt fler produkter på marknaden finns i systemen och har dokumenterat känt innehåll av eventuella ämnen på kandidatlistan.
5. Undervisningslokaler och förskolor bör inkluderas oavsett storlek. Detta med anledning av försiktighetsprincipen. Finns en loggbok för dessa lokaler skulle det skapas möjlighet att i framtiden få fram värdefull information om vilka produkter som används. Barn och ungdomar får anses som en viktig grupp, flertalet studier visar att denna grupp också är speciellt känsliga avseende fysiologiska mekanismer som skulle kunna påverkas beroende på vilka miljöfaktorer och kemikalier man utsätts för.
6. Enligt förslaget ska produkter förses med någon typ av artikelidentitet. Detta är en nyckelfråga för att kunna digitalisera branschen ännu mer och för hanteringen av loggböckerna. SundaHus anser därför att en standard för artikelidentitet är viktig och att krav på en sådan bör drivas av Sverige på EU-nivå. I väntan på att en sådan kan införas vore det

önskvärt om man kompletterade ”steg 1” med ett krav på en globalt unik artikelidentitet, dvs ett funktionskrav i stället för krav på ett specifikt system. Detta egentligen bara vara ett förtydligande av vad som menas med ”unik” i EU:s byggproduktförordning och enbart innebära ett förtydligande av hur ”unik identifikationskod” ska tolkas.

SundaHus synpunkter på rapport om Resurseffektiv användning av byggmaterial

Sammanfattande ståndpunkt

I delbetänkandet ”Resurseffektiv användning av byggmaterial” nämns EU-projektet BAMBs resultat som en möjlighet för resurseffektiv byggmaterialanvändning. SundaHus är en av 15 partners i projektet BAMB Buildings As Material Banks. I korthet vill BAMB minska på avfall och användandet av jungfruligt material i byggbranschen genom införandet av materialpass, reversibel byggdesign och cirkulär byggnadsbedömning (”cirkulär livscykelanalys”) för att på så sätt påskynda omställningen till en cirkulär byggbransch. Även om återvinning fortfarande kan vara ett alternativ fokuserar BAMB på att uppnå en så hög grad av återanvändning som möjligt. Projektet testar och vidareutvecklar sina verktyg och metoder i sex olika konstruktions- och renoveringspilotprojekt.

SundaHus vill poängtera att det finns flera viktiga slutsatser från projektet att lyfta fram som inte är helt överensstämmande med delbetänkandet. De viktigaste slutsatserna från BAMB-projektet är;

- 1) För att ställa om till en cirkulär byggbransch har projektet identifierat tre nödvändiga systemförändringar som behöver ske; förändring i designkulturen, förändring i hur värde räknas och förändring i samarbete mellan alla aktörer. Rapporten saknar helt eller delvis dessa aspekter. Exempelvis:
  - Designaspekten saknas i rapporten. Det behövs t.ex. verktyg och metoder för att:
    - designa byggnader som är flexibla och kan transformeras till andra typer av byggnader.
    - designa byggnader och produkter som lätt kan monteras ihop och tas isär.
    - jämföra olika typer av byggnader ur ett cirkulärt perspektiv redan i projekteringskedet.
  - SundaHus håller med om att eventuell avsaknad av information om innehåll i byggprodukter är ett viktigt hinder för resurseffektiv användning av byggmaterial och ställer sig bakom en reglering av krav på innehållsförteckningar för byggprodukter. Viktigt att notera är:
    - Idag används t.ex. SundaHus Miljödata av många fastighetsägare för att ha kontroll på innehållet i byggnader och byggprodukterna. Exempelvis finns idag över 40 000 produkter (150 000 artiklar) i SundaHus Miljödata med detaljerad innehållsinformation för de flesta av produkterna. Systemet har funnits i 15 år och har använts/används idag i allt större utsträckning. Det innebär att Sverige relativt andra länder i EU har bättre förutsättningar för resurseffektiv användning av byggmaterial.
    - Det behövs mer information än innehållsinformation för att nå bättre resurseffektivitet. Några exempel från BAMB är: monterings-/demonteringsanvisningar, hur produkter sätts ihop med andra, leasingavtal, potential för återanvändning/återvinning/”next-use potential”.
- 2) Arbetet i de sex olika pilotprojekten visar att det är både tekniskt och finansiellt möjligt att hantera byggnader som materialbanker. Verktygen och metoderna utvecklade i BAMB-

projektet reducerar byggnadsavfall med 75-90 % och minskar således även utsläpp av växthusgaser. Tack vare att material har återanvänts och transformerats har pilotprojekten överskridit ursprungsmålet att minska användandet av jungfruligt material från 10-20 % med upp till 78 %. Siffror tagna från rapporten "D13 Prototyping and Feedback Report."

<https://www.bamb2020.eu/wp-content/uploads/2018/10/20180425-BAMB-WP4-D13.pdf>

Linköping 2018-12-14

Arvid Jannert, VD, SundaHus i Linköping AB